

สารบัญ

บทคัดย่อ		หน้า
		(11)
1	บทนำ	1
1.1	ประเด็นปัญหาและความสำคัญของประเด็นปัญหาในการศึกษา	1
1.2	วัตถุประสงค์ของการศึกษา	7
1.3	ทบทวนงานศึกษาและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	8
1.3.1	แนวความคิดเรื่องชุมชน	8
1.3.2	แนวคิดอำนาจศักดิ์สิทธิ์ บุญ และความยุติธรรมในสังคม	11
1.3.3	แนวความคิดและวาทกรรมทวนกระแสในงานพัฒนา	16
1.3.4	แนวความคิดเรื่องการปรับตัวในรูปแบบประจำวันของชาวบ้าน	19
1.4	กรอบคิดในการวิจัย	23
2	พื้นที่ศึกษา	29
2.1	การอพยพตั้งถิ่นฐานของพ่อค้าวัวต่าง	34
2.2	การตั้งบ้านเรือน และการแตกตัวของกลุ่มคนในหมู่บ้านก้อน้อย	39
2.3	การขยายอำนาจของรัฐและการผนวกหมู่บ้านเข้าสู่ระบบทุนกับภาวะแตกสลายของชุมชน	43
2.4	การเปลี่ยนแปลงทางความเชื่อและการทำบุญของชาวบ้าน	48
2.5	ภาวะที่เป็นปัญหาของคนจน	55
2.5.1	ปัญหาการตกข้าวเปียก	55
2.5.2	ปัญหาข้าวไม่พอกิน	56
2.5.3	ปัญหาหนี้สิน	57
2.5.4	ปัญหาการอพยพออกไปทำงานนอกหมู่บ้าน	58
2.6	การสร้างใหม่ของความเป็นชุมชน และการเข้ามาขององค์กรพัฒนาเอกชน	60

3	แนวคิดเกี่ยวกับข้าวและการทำบุญในบริบทการเปลี่ยนแปลง	
	ทางเศรษฐกิจสังคมของชุมชน	65
3.1	แนวคิดข้าวมีจิตวิญญาณและศักดิ์สิทธิ์กับการทำบุญเพื่อ ตอบแทนบุญคุณของข้าว	66
3.2	แนวคิดข้าวกับการทำบุญในความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์	72
3.3	แนวคิดข้าวกับการทำบุญในความสัมพันธ์แบบแลกเปลี่ยน	74
3.4	แนวคิดข้าวและการทำบุญในระบบเศรษฐกิจเชิงพาณิชย์	75
3.5	สรุป	85
4	พิธีกรรมผ้าป่าข้าวกับการช่วงชิงการให้ความหมายข้าวและการทำบุญข้าว	87
4.1	กระบวนการผ้าป่าข้าวและการให้ความหมายในกระบวนการผ้าป่าข้าว	89
4.2	การช่วงชิงการให้ความหมายในพิธีกรรมผ้าป่าข้าว	107
4.3	ความขัดแย้งที่สะท้อนออกมานอกพิธีกรรมผ้าป่าข้าว	118
4.4	สรุป	125
5	การจัดตั้งกองทุนชุมชนกับการสร้างความหมายใหม่ของพิธีกรรมผ้าป่าข้าว	133
5.1	ความต้องการเงินของชาวบ้านในระบบเศรษฐกิจเชิงพาณิชย์	134
5.2	การจัดตั้งกองทุนชุมชนจากผ้าป่าข้าว	138
5.3	การให้ความหมายกองทุนผ้าป่าข้าวของชาวบ้าน	149
5.4	สรุป	155
6	การสร้างใหม่ของความเป็นชุมชน	157
6.1	การเลื่อนไหลของการให้ความหมายความเป็นชุมชนใน มุมมองของชาวบ้าน	158
6.2	ความหลากหลายและความแตกต่างของสำนึกความเป็น ชุมชนระหว่างคนจนคนรวย	164
6.3	การสร้างใหม่ความเป็นชุมชนของนักพัฒนา : จาก “ชุมชน” สู่ “เครือข่าย”	172
6.4	สรุป	186
7	สรุปผลการศึกษา	189
	บรรณานุกรม	197

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	แสดงจำนวนครัวเรือนและขนาดการถือครองที่ดิน	42
ตารางที่ 2	แสดงรายได้ รายจ่าย และหนี้สินเฉลี่ยของครัวเรือน ในรอบ 1 ปี จำแนกประเภทครัวเรือนตามฐานะทาง เศรษฐกิจ	42
ตารางที่ 3	แสดงจำนวนคนและจำนวนข้าวที่กู้ยืมจากกองทุนข้าว	142
ตารางที่ 4	แสดงจำนวนคนและจำนวนเงินที่กู้ยืมจากกองทุนข้าว	142

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่ 1	แสดงที่ตั้งของหมู่บ้านที่เป็นเครือข่ายของ กลุ่ม 16 กลุ่มในเขตเชิงคำ	141
แผนภูมิที่ 2	แสดงการตั้งบ้านเรือนและการแบ่งกลุ่มในหมู่บ้าน ก้อน้อย	160

สารบัญแผนที่

แผนที่ 1	แผนที่สังเขปจังหวัดพะเยา	32
แผนที่ 2	แผนที่สังเขปอำเภอเชิงคำ	33
แผนที่ 3	แผนที่สังเขปของหมู่บ้านก้อน้อย	41